

Museum De Hermitage in Amsterdam

Beschrijving van het arrangement voor talentontwikkeling

Onder de naam *De Hermitage voor Kinderen* besteedt het museum sinds tien jaar veel aandacht aan educatie en talentontwikkeling van leerlingen tussen 10 en 15 jaar. Het vijfjarig gratis talentprogramma van het museum bestaat uit drie onderdelen: Hermitage School, Hermitage Atelier en Hermitage Academie.

Hermitage School

De Hermitage organiseert per jaar twee nieuwe thematentoonstellingen. Basisscholen in Amsterdam en randgemeenten krijgen jaarlijks een uitnodiging om met groep 4-5-6 een ochtend lang deel te nemen aan een educatief programma rond één van deze tentoonstellingen. Het programma bestaat uit een interactieve rondleiding door de tentoonstelling en een beeldende workshop die aansluit bij het thema van de tentoonstelling. Leerkrachten ontvangen van tevoren digitaal lesmateriaal, zodat zij het museumbezoek op school kunnen voorbereiden.

Museumlessen en workshops worden gegeven door een vast team van kunstenaar-docenten. Zij vertalen het cultuureducatieve programma, dat voor alle groepen gelijk is, naar een specifieke leeftijdsgroep. In groep 6 vindt de selectie voor het talentprogramma plaats. Veel leerlingen zijn inmiddels een beetje vertrouwd geraakt met het museum in groep 4 en 5. Twee docenten per groep scouten (zonder dat leerlingen dit weten) aan de hand van een selectieformulier met criteria, de twee of drie meest talentvolle leerlingen. Daarbij selecteren zij de leerlingen tegen de achtergrond van de groep waarin zij zitten. Leerlingen afkomstig uit stadsdelen waar kunst en cultuur minder vanzelfsprekend zijn hebben op die manier gelijke kansen. Via school ontvangen de geselecteerde leerlingen een brief met een uitnodiging om deel te nemen aan het gratis talentprogramma van het Hermitage Atelier. De leerkracht neemt hierover contact op met de ouders.

Hermitage Atelier

De geselecteerde leerlingen krijgen in groepen van 15 in anderhalf jaar tijd, drie blokken van vijf lessen, gekoppeld aan drie verschillende tentoonstellingen. In de eerste les van elk blok bekijken ze de lopende tentoonstelling; in de vier aansluitende lessen werken ze aan beeldende opdrachten waarbij zij zich laten

	<p>inspireren door het thema en de kunstwerken van de tentoonstelling. De lessen vinden plaats in het weekend en worden begeleid door een vaste kunstenaar-docent. Elk blok wordt afgesloten met een expositie van eigen werk in het museum en een presentatie voor de ouders. Met 12 jaar kunnen leerlingen doorstromen naar de Hermitage Academie.</p> <p><i>Hermitage Academie</i> Jongeren tussen 12 en 15 jaar krijgen drie jaar lang per jaar drie blokken van vier lessen. Elk blok bestaat uit een kunstgeschiedenisles, een les rond een bezoek aan een van de musea van Amsterdam en twee praktijklessen met het accent op technieken uit de beeldende kunst. De kunstgeschiedenislessen zijn gekoppeld aan de praktijklessen. Ze worden gegeven door een vaste kunstenaar-docent van de Hermitage.</p>
<p>Kritische succesfactoren</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Social inclusion (een museum is er voor iedereen) in praktijk gebracht: samenwerking met basisscholen in alle stadsdelen en stadsregio's van Amsterdam. • Groot bereik: 10.000 leerlingen per jaar in de Hermitageschool. • Talentscouting en talentontwikkeling vanaf groep 6 van de basisschool. • Gratis deelname aan de Hermitage School, het Hermitage Atelier en de Hermitage Academie.

Arrangement in beeld

Het arrangemente van de Hermitage sluit aan bij het kwadrant **Profileer je talent!**

Beleid

Visie op talentontwikkeling (algemeen)

De Hermitage richt zich op talentontwikkeling van de meest getalenteerde leerlingen uit groep 6 van elke basisschool in (de regio) Amsterdam. Daarbij gaat het om talent op het gebied van de beeldende kunst. Anders dan de Hermitage in Sint Petersburg gaat de Hermitage Amsterdam uit van een brede opvatting van talentontwikkeling. In Sint Petersburg ligt het accent sterk op de academische traditie van het kunstonderwijs en topprestaties. In Amsterdam wordt talentontwikkeling gezien als een samenspel van product en proces. Daarbij spelen factoren als creatieve procesvaardigheden, karaktereigenschappen en de culturele achtergrond van een kind een heel belangrijke rol. Voor beide musea is het van belang om talent vroegtijdig te ontdekken.

Talentontwikkeling binnen kunst en cultuur (speerpunten)	<p>De Hermitage wil kinderen en jongeren met talent aan het museum binden door een meerjarig traject aan te bieden waarin zij hun talenten op meerdere niveaus kunnen ontwikkelen. Het belangrijkste doel is kinderen te laten beseffen dat ze een creatief talent hebben voor beeldende kunst. Wat zij daar later mee gaan doen blijft hun eigen keuze.</p>
Kritische succesfactoren beleid	<p>Een meerjarig intensief talentprogramma voor de meest getalenteerde leerlingen van 10 t/m 15 jaar op het gebied van beeldende kunst en cultuur volgens een vaste opbouw en structuur.</p> <p>Selectie van talent op basis van social inclusion: via school krijgen zoveel mogelijk leerlingen met uiteenlopende culturele en sociaaleconomische achtergronden de kans om geselecteerd te worden voor deelname aan de programma's voor talentontwikkeling van de Hermitage.</p> <p>Een gratis educatief aanbod: leerlingen van groep 4 tot en met 6 van alle basisscholen in Groot Amsterdam kunnen kosteloos deelnemen aan de programma's van de Hermitage. Evenals de leerlingen van de talentklassen van de Hermitage voor Kinderen. Scholen kunnen voor vervoer kosteloos gebruik maken van de cultuurbus.</p> <p>Deskundig team van kunstenaar-docenten: het talentprogramma wordt uitgevoerd door een vast team van kunstenaar-docenten met pedagogisch-didactische vaardigheden op het gebied van cultuureducatie en talentontwikkeling. Dit team wordt aangestuurd door een inhoudelijk coördinator van de Hermitage.</p> <p>Goede contacten met scholen en ouders. De uitnodiging voor deelname aan talentklassen loopt via de school. Leerkrachten stimuleren ouders om hun kind die kans te geven. Ouders worden regelmatig uitgenodigd bij presentaties van de talentklassen om de ontwikkeling van hun kind te volgen.</p> <p>Randvoorwaarden: financiën (subsidie), goed geoutilleerde ateliers, goede materialen.</p>
Ontwikkelpunten school of instelling	<p>Het curriculum voor het academieprogramma wordt herzien en beter afgestemd op de interesse en belevingswereld van 12-15-jarigen. Om die reden zijn het afgelopen jaar de kunstgeschiedenis- en de praktijklessen meer geïntegreerd.</p>

Praktijk

Leerplan en kritische succesfactoren

Het leerplan bestaat uit drie onderdelen:

Hermitage School (6-10 jaar)

Kennismaken met het museum en de tentoonstelling

- Oriëntatie op het thema van de tentoonstelling via vier weblessen op school.
- Kunstbeschouwing tijdens een interactieve museumrondleiding (receptie en reflectie met een speels karakter).
- Zelf beeldend werken tijdens workshop, geïnspireerd door het thema en de objecten van de tentoonstelling (productie en reflectie).
- Selectie leerlingen van groep 6 voor de talentklassen.
- Criteria voor selectie gericht op: creativiteit, originaliteit, communicatieve vaardigheden, betrokkenheid, concentratie, zelfstandigheid, materiaal- en kleurgebruik, technische vaardigheid en de artistieke kwaliteit van het eindproduct.

Hermitage Atelier (10-12 jaar)

Verdieping en verbreding gericht op talentontwikkeling

- Talentprogramma gebaseerd op vier pijlers: waarnemen, reflecteren, creëren en presenteren.
- Aansluiting bij de belevingswereld en de interesse van leerlingen als basis om hun cultureel bewustzijn te verdiepen en te verbreden.
- Receptie en reflectie op kunst en cultuur tijdens de lopende tentoonstelling in de Hermitage als inspiratiebron voor productie van en reflectie op eigen beeldend werk.
- Tijdens praktijkgerichte workshops veel aandacht voor zowel product als creatieve procesvaardigheden, samenwerking, communicatieve vaardigheden, zelfstandigheid en doorzettingsvermogen.
- Elk blok wordt afgesloten met een presentatie van eigen werk.

Hermitage Academie (12-15 jaar)

Verdieping en verbreding gericht op talentontwikkeling

- Talentprogramma is gebaseerd op vier pijlers: waarnemen, reflecteren, creëren en presenteren.
- 50% van de tijd wordt besteed aan kunstgeschiedenis en kunstbeschouwing, 50% aan praktische vaardigheden gericht op de technieken van de beeldende kunst.

- Kunstgeschiedenis: de canon van de kunstgeschiedenis aangeboden in chronologische volgorde.
- Kunstbeschouwing: kennismaken met tentoonstellingen in diverse musea in Amsterdam.
- Praktische beeldende vaardigheden: de technieken uit de beeldende kunst staan centraal (grafiek, teken- en schilderkunst, beeldhouwkunst, fotografie). Daarbij wordt een relatie gelegd met de lessen kunstgeschiedenis en kunstbeschouwing.
- Tijdens lessen veel aandacht voor individuele talentontwikkeling, kennis en inzicht in kunst en cultuur, creatieve procesvaardigheden, samenwerken, communicatie vaardigheden, zelfstandigheid en doorzettingsvermogen.
- Elk jaar wordt afgesloten met een presentatie van eigen werk.

Kritische succesfactoren

- De inhoudelijke coördinator is in overleg met het docententeam verantwoordelijk voor het samenstellen van de inhoud van het talentaanbod. Het team van kunstenaar-docenten is verantwoordelijk voor de uitvoering.
- Brede opvatting van talentontwikkeling met aandacht voor product en proces.
- Kunstgeschiedenis en kunstbeschouwing integreren met praktisch beeldende opdrachten. Aansluiten bij de belevingswereld als basis voor het verdiepen en verbreden van cultureel bewustzijn blijkt ook van belang voor leerlingen van 12-15 jaar.

**Rol leraar
(externe vakdocent)**

Ervaren kunstenaar-docenten zijn in koppels verantwoordelijk voor de selectie van talentvolle leerlingen.
Kunstenaar-docenten spelen in op de interesses en belevingswereld van leerlingen (tussen 6 en 12 jaar en/of tussen 12 en 15 jaar) en verbinden dit met de lopende tentoonstellingen in de Hermitage. Zij zijn vaardig in een interactieve manier van kunstbeschouwen en verbinden dit met de beeldende ontwikkeling van kinderen, vakinhouden en creatieve procesvaardigheden. Zij begeleiden leerlingen door goede observatie en het voeren van reflectiegesprekken, waarbij zij de talentontwikkeling van individuele leerlingen stimuleren. Daarnaast zijn zij als beeldend kunstenaar deskundig in verschillende media en ondersteunen zij leerlingen bij beeldende processen en praktische vaardigheden. Zij zijn de vaste begeleiders van een atelier- en/of academiegroep van 15 leerlingen.

	<p>Zij werken samen als team en geven elkaar en de inhoudelijk museumcoördinator feedback. Het talentprogramma op papier wordt een 'levend document' in handen van de docent.</p>
Leerlingen	<p>Leerlingen nemen twee tot vijf en een half jaar in het weekend deel aan het talentprogramma op basis van vrijwilligheid. Dit vraagt tijd, inzet en motivatie van leerlingen. Belangrijk is dat zij zich gesteund weten door hun ouders. Is dat niet het geval dan haken zij vaker halverwege af.</p> <p>Samenwerken in een groep: in de atelier- en academiëklas moeten zij samenwerken met leerlingen met verschillende achtergronden die zij op hun eigen school minder snel zouden ontmoeten. Dat blijkt uitdagend, soms ook lastig, en doet nieuwe vriendschappen ontstaan.</p> <p>Leerlingen benoemen dat zij door deelname aan het talentprogramma anders naar dingen zijn gaan kijken en meer het 'verhaal' achter de kunstwerken zien. Zij geven ook aan dat zij meer mogelijkheden zien voor scholing en beroep. Ouders benoemen een toename van zelfvertrouwen en zelfstandigheid bij hun kinderen.</p>
Belonen en certificeren	<p>Regelmatig exposeren leerlingen hun werk in het museum en worden hun ouders uitgenodigd. Het atelier- en academiëtraject wordt afgerond met een feestelijke presentatie. Alle afgestudeerde leerlingen krijgen een officiële Hermitage voor Kinderen oorkonde en een Jonge Vriendenpas. Niet bekend is in hoeverre de prestaties van leerlingen in de talentgroepen van de Hermitage een rol spelen bij de beloning/certificering voor de kunstvakken op hun school voor po of vo. Mogelijk liggen hier kansen voor scholen die zich profileren op het gebied van talentontwikkeling.</p>

Samenwerken met externe partners

Binnen het programma van de Hermitage School is een samenwerkingsrelatie met scholen voor primair onderwijs. Naarmate scholen vaker aan het museumprogramma hebben deelgenomen wordt de samenwerking vertrouwder. Leerkrachten bereiden het museumbezoek vaker voor en stimuleren ouders hun kind te laten deelnemen aan het talentprogramma.

Er is contact met het voortgezet onderwijs en bij iedere tentoonstelling wordt voor het vo een nieuw educatief programma samengesteld. Er is geen contact met docenten vo over leerlingen die de talentklassen van de Hermitage volgen.

Tips voor andere scholen of culturele instellingen

Een belangrijke factor is dat het contact tussen de culturele instelling en de scholen heel laagdrempelig is. Zorg ervoor dat de scholen een vaste en bereikbare contactpersoon hebben bij jouw culturele instelling.

Informatie en contact school of instelling

Wieke van Veggel, coördinator educatie
w.vanveggel@hermitage.nl

